

Een volwassen teek heeft acht pootjes. FOTO JEROEN JUMELET, ANP

Jelles weekdier teek

Het tekenseizoen is begonnen, ieder jaar een paar dagen eerder

De lente is nu echt begonnen, de meeste trekvogels zijn weer teruggekeerd en de overwintersaars komen tevoorschijn. Het weer is ook de komende week aantrekkelijk genoeg om eropuit te trekken, de natuur in. Twee diersoorten profiteren daar van, de wandelaar en de teek. De natuur is hun domein. De eerste berichten druppelden deze week alweer binnen: het tekenseizoen is begonnen. Elk jaar verschijnt dat bericht trouwens een paar dagen eerder, gevolg van de opwarming van het klimaat.

Teken zijn mijten, geleedpotigen die in hun volwassen stadium acht pootjes bezitten. Met zes pootjes ben je een insect, met tien een kreeft en met acht een spin of teek. Er bestaan ontstellend veel soorten mijten. Op mijten slaat ook de uitspraak dat wanneer je de aardbol als bij toverslag zou laten verdwijnen op de mijten na, je vanuit Artemis II de contour van de aarde nog kunt waarnemen (datzelfde geldt overigens ook voor rondwormen en bacteriën).

Zoveel mijten zijn er, ze komen in iedere mogelijke leefomgeving voor. De meeste zijn klein, vaak microscopisch klein, zoals de huisstofmijten in uw matras. Maar er zijn ook grote mijten en daartoe behoren de teken. De bij ons meest voorkomende soort is de hondenteek (*Rhipicephalus sanguineus*, dat *sanguineus* klinkt al bloederig) die in volgezogen

toestand acht millimeter groot kan worden.

Dan is er de schapenteek (*Ixodes ricinus*) die wel een centimeter omvang kan bereiken, en tegenwoordig kunnen ook de reuzenteek (*Hyalomma marginatum*) en de vlekenteek (*Dermacentor reticulatus*) worden gevonden. Deze soorten kunnen met trekvogels meereizen, maar ook via import van vee hier terecht komen.

Wie op ongevaarlijke wijze teken wil zien, kan gaan 'tekenslepen'. Door een witte doek, bijvoorbeeld een ouderwetse luier, over de grond te trekken kunnen teken worden verschalkt. Ze hechten zich aan het doek en steken dan mooi af tegen het witte textiel.

Wie om deze of een andere reden een wandeling in de natuur gaat maken en geen zin heeft om de broekspijpen in de sokken te frommelen of uitsluitend op brede betonnen fietspaden te blijven, doet er verstandig aan zichzelf na afloop op teken te controleren. De diertjes hebben een duidelijke voorkeur voor de zachtere delen van onze huid (daar prikken ze gemakkelijker doorheen) of voor huidplooien. De knieholte bijvoorbeeld, of de liezen, of – indien aanwezig – het scrotum. Hoger komen ze minder vaak, maar ook dat kan niet worden uitgesloten.

Eenmaal aangetroffen, dient de teek te worden verwijderd. Daartoe zijn kleine tangetjes in de handel, maar zelf prefereer ik een scherp pincetje. Zorg ervoor dat de hele kop van de teek bij het verwijderen meekomt en dat de van minuscule weerhaakjes verzienne steeksnuit niet in de huid achterblijft. Raadpleeg een arts zodra er een rode vlek rond de insteekopening optreedt, want dat kan een indicatie zijn dat de teek besmet was met de ziekte van Lyme. Die wil je niet onder de leden hebben.

Wie meer over teken wil weten kan terecht op de website van de Stichting Biowetenschappen en Maatschappij (biomaatschappij.nl) waar een informatief boekje over teken en de lymeziekte gratis kan worden gedownload.

Jelle Reumer is paleontoloog. Voor Trouw bespreekt hij iedere week een dier dat het nieuws haalt

'Moet ik hier buiten op straat echt mijn oren beschermen?'

Hoorndol reportage | Al jaren maakt Schiphol meer lawaai dan is toegestaan in Uithoorn. Een nieuwe wet moet een einde maken aan dit gedoogbeleid. Maar tot verbijstering van de inwoners wil de overheid de extra overlast legaliseren.

tekst **Hans Nauta**

Mirella Visser moet even lachen om de vraag waar in Uithoorn de geluidsmeter staat – op de kerktoeren, het gemeentehuis, de school? Want er is geen fysiek meetpunt voor lawaai, 'handhavingspunt 25' bestaat niet echt. "De geluidsoverlast voor de inwoners wordt berekend. Zo gaat dat altijd bij Schiphol, alles wordt berekend in computers en met gegevens van de luchtvaartsector."

Berekeningen zorgen volgens de overheid voor harder bewijs van geluidsoverlast dan een microfoon, die ook het geluid van een scooter of zeemeew opvangt. Over metingen ontstaat in de rechtbank sneller discussie dan over berekeningen.

Dat wil niet zeggen dat overtredingen nu bestraft worden. Uithoorn, een gemeente met 32.000 inwoners gelegen aan de Amstel, kampt al tien jaar met méér geluidsoverlast van vliegtuigen dan de wet toestaat. Een situatie die wordt gedoogd.

Visser is oprichter van Push, oftewel Platform Uithoorn Schiphol Hinderbeperking. Deze stichting wil de vlieg hinder verminderen en de rechtspositie van omwonenden van Schiphol versterken. Dat is nodig, want ook volgens de rechter zijn hun rechten geschonden. Verder is ze bewonersvertegenwoordiger van haar regio in de Maatschappelijke Raad Schiphol, een adviesorganisatie van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Bocht

"Een derde van de inwoners van Uithoorn heeft ernstige geluidhinder van het vliegverkeer en in de wijk De Legmeer is dat zelfs 47 procent", zegt Visser. "Veel vliegtuigen die opstijgen van de Aalsmeerbaan maken een bocht naar het oosten over die wijk, waar veel gezinnen wonen."

Hoeveel lawaai vliegtuigen mogen maken rondom Schiphol staat in het Luchthavenverkeerbesluit uit 2008. Opmerkelijk is dat voor alle 35 gekozen handhavingspunten verschillende maximumwaarden gelden. Er is niet één maximumgrens voor de hoeveelheid lawaai die mensen moeten accepteren. Dit komt doordat er vooral rekening is gehouden met het aantal vluchten dat Schiphol wilde verzorgen.

In Uithoorn mag het lawaai gemiddeld

bijna 58 decibel per etmaal zijn. Het is een jaargemiddelde, waarin ook alle stille momenten meetellen. Als een vliegtuig overkomt, ligt de piek dus veel hoger. De gemeente Uithoorn heeft zelf enkele echte meetstations geplaatst en telde in 2024 bijna 47.000 piekmomenten boven de 60 decibel en bijna 700 boven de 80 decibel. Maar naar die pieken kijkt de wet niet.

80 decibel is ontzettend luid. Als je op een meter afstand een spreker niet meer kunt verstaan, ligt het geluid waarschijnlijk boven de 80 decibel, is de vuistregel van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor lawaai op het werk.

Visser: "Als een baas zijn personeel laat werken in een omgeving met regelmatig meer dan 80 decibel geluid, dan moet hij hen van de Arboret beschermen met oordoppen. Het kan toch niet zo zijn dat ik hier buiten op straat mijn oren moet beschermen?"

Coronatijd

In principe beschermen die wettelijk vastgelegde grenswaarden omwonenden tegen het lawaai van Schiphol. Maar in Uithoorn is dat maximum vorig jaar overschreden met 3 procent. Een jaar eerder met 22 procent en het jaar daarvoor met 19 procent. Ook in de vijf jaren voor corona maakten vliegtuigen te veel lawaai. Over de coronatijd zei de gemeente Uithoorn dat inwoners opeens beseften wat ze was afgenomen.

De overschrijdingen hebben Schiphol geen boete of strafmaatregel opgeleverd. In de meeste situaties mag de Luchtvaartautoriteit van de Inspectie Leefomgeving en Transport niet ingrijpen van de minister. Dit gedoogbeleid geldt al sinds 2015. De inspectie noemt de situatie juridisch kwetsbaar en zegt omwonenden zo onvoldoende te kunnen beschermen.

Het ministerie werkt aan een nieuw luchthavenverkeerbesluit en uit het ontwerp blijkt iets zeer opmerkelijks. Hoewel de maximum overlast op veel locaties daalt, gaat die voor Uithoorn juist omhoog.

Visser is verbijsterd. "Jaar na jaar hebben de inwoners meer overlast te verduren gekregen dan in de wet staat. En nu wordt de geluidsgrens hier verhoogd. Dat betekent dat de huidige illegale overlast in ons gebied wordt gelegaliseerd."

Het is nodig om de waarden voor Uithoorn te verhogen, zegt een woordvoerder

Wie op ongevaarlijke wijze teken wil zien, kan gaan 'tekenslepen'

